

zaaknummer 2011 T 538

Datum beslissing 1 maart 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraards, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester van het Bisdom 's-Hertogenbosch.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 oktober 2012. Op 8 november 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 23 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. N.D. Geraards.

Namens het Bisdom zijn verschenen [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch en [naam], kanselier van het Bisdom 's-Hertogenbosch.

2. De klacht

2.1. In augustus/september 1963 kwam klager op het [kleinseminarie] te [plaats] terecht. Op [kleinseminarie] was het gebruikelijk dat aan iedere leerling een biechtvader werd toegewezen. Binnen [kleinseminarie] bestond de afspraak dat men wekelijks contact had met deze biechtvader voor een persoonlijke gesprek dan wel om de biecht af te nemen. Door een van de andere geestelijken werd klager geadviseerd om aangeklaagde als zijn biechtvader te vragen, hetgeen geschiedde.

Als klager bij aangeklaagde was voor zo'n persoonlijk gesprek, moest hij voor aangeklaagde komen staan die in zijn zetel zat. Aangeklaagde betastte dan het lichaam van klager over diens kleding. Al snel ging werd ook de broek van klager door aangeklaagde naar beneden gedaan, waarop aangeklaagde vervolgens de geslachtsdelen van klager betastte. Na afloop 'beloonde'

aangeklaagde klager met een appel of snoepgoed. Maar aangeklaagde maakte ook aan klager duidelijk dat wanneer hij iets tegen iemand zou zeggen, hij klager in elkaar zou slaan.

Op enig moment wilde aangeklaagde controleren of klager zich goed gewassen had, waarbij hij de geslachtsdelen van klager aanraakte om deze 'te onderzoeken'. Ook werd klager door aangeklaagde gewaarschuwd dat hij zichzelf niet mocht bevredigen. Omdat klager dit wel deed, moest hij zich masturberen in het bijzijn van aangeklaagde.

Aangeklaagde had twee projecten ten aanzien van klager. Zo wilde hij klager leren te stoppen met huilen *en* wilde hij de penis van klager oprekken, omdat deze te klein zou zijn.

Na verloop van tijd nam aangeklaagde klager mee naar diens slaapkamer. Klager moest zich daar geheel uitkleden en werd op diverse manieren door aangeklaagde mishandeld, waarna hij vervolgens seksueel misbruikt werd. Zo werd klager door aangeklaagde geslagen op gevoelige delen van zijn lichaam, waaronder de binnenkant van zijn dijen en zijn nieren. Ook sloeg aangeklaagde klager met een latje van hout op zijn geslachtsdelen en trok hij aan de penis van klager om deze op te rekken. Aangeklaagde werd steeds grimmiger en gemener naarmate klager bleef huilen. De mishandelingen leidden ertoe dat klager op een gegeven moment zo murw was dat veel van wat zich daarna afspeelde als in een waas aan hem voorbij gingen. Wel, kan klager zich nog herinneren dat hij op handen en voeten op het bed van aangeklaagde moest knielen, met zijn gezicht tegen de muur en zijn billen wat gespreid naar achteren. Aangeklaagde ging in ieder geval met zijn vingers en het latje van hout, maar mogelijk ook met andere voorwerpen, in de anus van aangeklaagde. Met regelmaat zat er sperma van aangeklaagde in de bilnaad van klager. Dit werd door aangeklaagde met een doekje weggeveegd. Klager kan zich echter niet meer herinneren dat aangeklaagde met zijn penis de anus van klager is binnengedrongen. Ook kwam het voor dat aangeklaagde de hand van klager pakte en hem dwong zijn geslachtsdeel aan te raken.

Het seksueel misbruik zoals hiervoor omschreven vond in een periode van vijf jaren op wekelijkse basis plaats.

Uiteindelijk heeft het seksuele misbruik door aangeklaagde ertoe geleid dat klager van het kleinseminarie afging. Thuis heeft klager niet durven vertellen wat de ware reden van zijn vertrek van [kleinseminarie] was. Wel heeft hij voor zijn vertrek tegen moderator, de heer [naam], kort verteld wat aangeklaagde hem aan had gedaan. Dit werd echter door de heer [naam] weggewuifd. Klager voelde zich niet gehoord.

2.2. Klager had het erg moeilijk toen hij van het seminarie af ging. Hij ging naar de HBS, terwijl hij eigenlijk naar het gymnasium had moeten gaan. Klager heeft korte tijd als verpleger in de psychiatrie gewerkt. Dit is uitgelopen op een groot fiasco. Klager probeerde door middel van pillen een einde aan zijn leven te maken.

Klager heeft zijn ouders nooit over het seksueel misbruik door aangeklaagde durven vertellen. Ook zijn kinderen zijn hiervan niet op de hoogte. De echtgenote van klager weet hier wel vanaf zij het globaal.

Klager vindt het moeilijk om mensen te vertrouwen. Ook heeft klager lange tijd moeite gehad met intimiteit en seksualiteit.

Als gevolg van het seksueel misbruik had klager het gevoel te zijn gedegradeerd tot gebruiksvoorwerp. Vanaf het eerste jaar op het seminarie is klager stil en teruggetrokken geworden, terwijl hij dat voordien niet was.

2.3. Met zijn klacht wil klager in de richting van de R.K.-Kerk een signaal afgeven om ervoor te zorgen dat de ervaringen van de slachtoffers van seksueel misbruik serieus worden genomen. Daarnaast wenst klager in aanmerking te komen voor een schadevergoeding van de door hem geleden schade.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Bisschop [naam] (hierna: Bisschop [naam]) heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat tot begin 2010 geen klachten over aangeklaagde bekend zijn. Archiefonderzoek op het Bisdom en onderzoek in het persoonsdossier van aangeklaagde hebben geen aanwijzingen opgeleverd inzake gepleegd seksueel misbruik door aangeklaagde. Gesprekken met collega-docenten van aangeklaagde op [kleinseminarie] hebben evenmin aanwijzingen opgeleverd dat aangeklaagde zich schuldig zou hebben gemaakt aan seksueel misbruik.

Wel zijn er reeds vier andere klachten tegen aangeklaagde ingediend bij het Meldpunt en door de Klachtencommissie gegrond verklaard. Ter zitting heeft Bisschop [naam] dan ook aangegeven dat het door klager gestelde misbruik door aangeklaagde wel degelijk plaats heeft gevonden. Klager was niet het enige slachtoffer van aangeklaagde, aldus de Bisschop.

Bisschop [naam] heeft voort aangegeven het zeer te betreuren wat klager is overkomen. De R.K.-Kerk moet zich daarvoor schamen. Medeleven en excuses zijn op zijn plaats, aldus de Bisschop.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, zoals omschreven onder paragraaf 2.1 hebben plaatsgevonden. Gedurende vijf jaren en op wekelijkste basis heeft aangeklaagde klager zeer ernstig seksueel misbruikt, waaronder begrepen het binnendringen van de anus van klager met zijn vinger(s) en met een houten latje. Het misbruik ging gepaard met fors fysiek geweld.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring van klager op belangrijke punten ondersteund door de verhalen van een viertal andere klagers wier

klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2010T207, 2010T038, 2010T049 en 2010T026, reeds door de Klachtencommissie gegrond zijn verklaard. De verhalen van de verschillende klagers vertonen overeenkomsten ten aanzien van de omstandigheden waaronder het misbruik door aangeklaagde plaatsvond op [kleinseminarie], namelijk op de kamer van aangeklaagde die als biechtvader van de betreffende klagers was aangewezen. Het seksueel misbruik vond telkens tijdens een biecht dan wel een persoonlijk gesprek plaats en bestond uit het betasten van de lichamen, waaronder de geslachtsdelen, van de betreffende klagers. In twee van de vier klachten wordt eveneens gesproken van het betastten van de betreffende klagers onder het mom 'te controleren of dat allemaal wel goed ging', hetgeen te rijmen is met het door klager omschreven project van aangeklaagde om zijn penis op te rekken en het controleren of klager zich goed gewassen had. Daarbij wordt in de klacht, bekend onder nummer 2010T049, gesproken over het -op aandringen van aangeklaagde- vertellen over masturbatie door de betreffende klager.

De Klachtencommissie is van oordeel dat de gegrond verklaarde klachten een beeld schetsen van aangeklaagde als een zeer sadistische persoonlijkheid. Om die reden is de Klachtencommissie van oordeel dat, ondanks het feit dat in bovengenoemde klachten enkel wordt gesproken van betastten, voldoende aannemelijk is geworden dat aangeklaagde klager fysiek heeft mishandeld, zijn anus is binnengedrongen met zijn vinger(s) dan wel met een houten latje en klaar is gekomen op de billen van klager.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was in zijn hoedanigheid van biechtvader een vertrouwenspersoon voor klager. Van deze positie heeft aangeklaagde op zeer grove wijze misbruik gemaakt.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Bisschop [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens het Bisdom het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Bisschop zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 1 maart 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, W.A.M.C. Mol en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van 's-Hertogenbosch en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.